

Intensiv, torr och skruvad passion

I Mikael Olssons nya bok, med en essä av Péter Nádas, befinner sig fotografiet som på en scen, skriver Magnus Bons.

on | auf
Mikael Olsson
STEIDL 2019
Form: Mikael Olsson
och Mattias Sjöstedt

CIRKELN, TRIANGELN och kvadraten. Johannes Itten, en av Bauhaus-skolans främsta teoretiker, menade att »alla tänkbara linjer och ytförmer« kan återföras till dessa tre geometriska figurer. Ett slags universums grundformer. Den okult lagde Itten ansåg också att kvadraten uttrycker den materiella världen, medan cirkeln står för känslans andliga sfär och triangeln för logik och intellekt. Den som vill läsa mer om hur allt detta hänger ihop – med bland andra föregångaren Goethe – kan med fördel slå upp Peter Cornells smått legendariska bok *Den hemliga källan* från 1981.

Jag kommer att tänka på den mystiske filosofen när jag bläddrar i Mikael Olssons nya bok *on | auf*. För i den formar sig en hel del av de märkliga föremål som avbildas i de tekniskt suggestiva fotografierna till just cirklar, trianglar och kvadrater. Det är ibland svårt att urskilja de exakta objekten, men eftersom Olssons utgångspunkt varit en tillfällig paviljong av arkitektbyrån Herzog & de Meuron och Ai Weiwei, uppförd intill Londons Serpentine Gallery 2012, förmodar jag att det handlar om modeller, planritningar och olika typer av texturer.

Jag menar inte att Olsson skulle trampa i Ittens fotspår. Tvärtom. Han tar nog en lång omväg runt sådant som känslor och andlighet. Olssons fotografi kännetecknas snarare av ett betydligt mer sakligt sinnelag, men som just genom sin genomgående

neutrala perfektion ändå vetter mot någon sorts logik eller metod.

Även om flera av fotografierna närmar sig abstraktion, ingår de samtidigt i en sekelgammal stilleben-tradition. Olsson har placerat ett objekt framför kameran och avbildat

»Men ordet Nádas använder för att beskriva Olssons fotografiska stil är ändå *inlevelse*.«

det. Hans hypersensitiva optik låter materialen tala, lyfter fram stofflighet på ett sätt som retar känslensinnet. Allt i enlighet med hur de holländska konstnärerna gick till väga på 1600-talet, trots att det i Olssons fall några gånger handlar om ytor som endast existerar i digital form. I boken sam-

mas de med ordinarit landskapsfotografi och hisnande översiktsvyer tagna med drönare. En rad olikartade utsnitt och utseenden formar en fascinerande splittrad berättelse. Mikroskopets blick möter makrostrukturer. Jag måste erkänna att det inte bara är Olssons

fotografier, utan kanske i högre grad bokens essä av den ungerske författaren och fotografen Péter Nádas, som hos mig närmast provocerar fram kopplingen till Itten. För den är långsökt. Men Nádas långa, slingrande och inträngande text tvingar fram ett behov att söka mig åt rakt motsatt håll

än dit hans vackert formulerade meningar är på väg. Och då hamnar jag i ett slags mystik. Det händer också att Olssons fotografier uppvisar oåtkomliga skikt, särskilt gäller det de bilder jag helt enkelt inte ser vad de föreställer. Men det oidentifierbara behöver inte likställas med oförståelse.

Nádas utvecklar ett resonemang om objektivitet, seende och centralperspektiv. Om måleri och fotografi, om bildens konventioner, dess rumslighet och yta. Han argumenterar för att analogt och digitalt fotografi är väsensskilda. Texten är som en komprimerad bildhistoria. Men ordet Nádas använder för att beskriva Olssons fotografiska stil är ändå *inlevelse*. Nádas betonar också att Olsson formligen frossar i den. Och åtminstone i mina ögon är inlevelse en fruktbar grogrund för ett personligt uttryck.

Kanske beskrivs Olssons kedja av omväxlande svartvita och bilder i färg bäst som ett filosofiskt förslag på vad fotografi kan vara. En betraktelse kring vad som utspelar sig i rörelsen mellan fotografen, kameran och motivet. Tre delar som bildar en enhet.

I MIKAEL OLSSONS händer befinner sig fotografiet som på en scen, visar en förhöjd verklighet. Men de individuella fotografierna utgör inte scenografier, utan bildar platsen för en lågmäld epik. *on | auf* är kanske inte lika omedelbart tilltalande som hans tidigare projekt *Södrakull Frösakull*. Den förra bokens mättade ljus och nedgångna interiörer är här utbytta mot ett mer kliniskt observerande. Men Olssons koncentrerade bildspråk drivs fortfarande av samma intensiva, torra och lite skruvade passion.

/ MAGNUS BONIS

MIKAEL OLSSON